

26

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Ἀριθ. Ἐρωτ. ΠΕΛ. III, 56/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Συν. 1969 / Μαρτίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομποπόλις)... Δεσφάλλα...
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας Μεσσηνίας
Νομοῦ Μεσσηνίας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ἰωάννης
Θεοδώροπουλος ἐπάγγελμα Διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Δεσφάλλα Μεσσηνίας.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 1 ἔτος.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Κρεμμυδάς Βασίλειος...
τοῦ Γεωργίου.....
ἡλικία... 63... γραμματικαὶ γνώσεις Ἀπόφοιτος ἐχολοσχίου

6) Ηπόζηωτόπουλος τόπος καταγωγής Διδούλλα:
60 έτων Αφόροισα Α.α. Ελληνικού έθνους, έμ Δουλ
7) Τριαντάς Κωνσταντός Αθανασίου, έτων 64, ...
Αφόροισος Α.α. Ελληνικού, έμ Δουλ
Α. α. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Διὰ βοσκήν ἔχουμε τὴν ἑλληνικὴν, τὸ πλεῖστο δὲ τὸ Κοτσιλάρι, τὴν Κόνερα καὶ τὴν Βάθι καὶ γὰρ ἐπορά, τὸν Ξερῷαμπο, τὸ Κασιόφι, τὴν Ραχοῦλες, τὰ Ρινία, Ὑπὲρχον αὗται χωρισταί ἢ ἐνηλλάσσονται κατὰ χρονικά διαστήματα ; Τα βοσκολογια μας ἀπὸ τοῦ 1940 τα εἰσέρχεται στὰ ρι
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ελληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
... εἰς τοὺς χωρικοὺς ἐπὶ αὐτὸ τόπος τοῦ βασιλλια-
ριαδου. τώρα δημοι και αυτο είναι μοιρασμένα εἰς κοινότητες
3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ... Διατεμεται εἰς 10 κοινότητες μετὰ τον χαμικων των.
Διατηρεῖ δημοι μιστωτά και ο πατέρας για 10 γενοματά του
τα δωσα κατανεμιει δια Διαδημεις.

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

... ἀσχολοῦνται μὲ ἀμφοτέρας, δὲν μοροσοῦμε νὰ φησῶν
μὲ ἐμὴν χωρὶς τὰ φῶα μας σὺτε ἰὰ φῶα τῶν χωρὶς χωράρια

- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ~~ἀσχολοῦνται~~ ~~ἐν~~ ~~παρέργῳ~~ ~~καὶ~~ ~~εἰς~~
τὴν γεωργίαν.

- γ'. 1) Εἰς τὰ μέγала κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ;
ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Ο. Τσιφλικούχας βασιλ-

παράδους ἔβατε σὸ ὑπὸματον σέμωρον (τσιφλινίδες) ποὺ παραχίμασαν τὰ
πράματά του. μέσα σὸ τσιφλίω. καὶ ἦσαν ἐποχικῶς νὰ προσφε-
ρουν ἐργασίαν. Χτίσιν μω βοροματῶν καὶ ἐν συνηθῆ τῶν καρηῶν. Ἐφω-
ναν μαζὶ τους, δὲν τὰ πράματά του, τὰ σκεῖν των, εἴχον καὶ τὰ κατσούλια τους.
(Ο τσιφλικούχας) ἔπαιρνε τὰ μέσα ἀπὸ τὸ τσιφλί, τὸ μαλλί καὶ ἀπὸ ἄλλα.

Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισά-

κατόροι κλπ.). Ὀέρωρον Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Τῶν ἔχοντες σὲ τὰ κτήματα.

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; ἔχοντες ἐλπίδα

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα,

τὸ ἁλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ
προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν
ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; Ἐχρησιμοποι-

οῦντο ὅσοι ἐποχικῶς ἄνδρες καὶ γυναῖκες τῶν ἐργασίᾳ ἐρουν μέσα

ἀπὸ τὸ χωρίον καὶ τῶν ἐπαγούρων μὲ κοῦμιάτα, ἀλλὰ οἱ εἶδ
μὲ ἐῖδας.. ἔλα χαμολοβὶ. μισοίαιες. ἔβαντα ἀνάλογα τῇ συμφωνίᾳ.

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί,
ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὑπερ-

ταί, ὀνομαζόμενοι ψυχολογοὶ καὶ αὐτοὶ ἦσαν αὐστίς φλωχέμε-

οῦοι ἐν τῷ χωρίῳ ἢ αὐτὸ ἀλλὰ χωρὶς.

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν
ἐργασίας ; ... ἐβ. τὰ. γυρο. χωρία. καὶ. σὺ. χωριά. μας.

- β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-

ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... ἐπ. π. χαλκ. καὶ. ἐργασίαι.

ἢ ἐργάζονται ἐν τῷ χωρίῳ. Ἐμὰ. π. μ. μαθήματα. ἐλπίων.

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυφιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

α) *Με' ὄρους καὶ (κάπρον) ζύν καλοπυλὴν σῖτον. Τὸ καλλίτερον ἦταν τὸ ἔρπον καὶ τὸ χιδοπρόβατα.*

β) *Με' τὸ καὶνίμο τῶν ὁδῶν ἐπὶ αὐτὰ τὸ καὶνίωμα τῶν χωραφῶν.*

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Τὸ 1930. ἐπὶ τὸν αἰῶνα. ὅτε μετὰ τὸ δινανέλιο, μετὰ τὸ κοντάρι.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Ἀπὸ τὸ 1920. ἐπὶ τὸν μωρότερον καὶ μετὰ τὸ 1930 τὸ δίφτερον.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονότερον, δίφτερον κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Ἐκ τῆς μωρότερας ἐκαστηρίας καὶ ἐκ τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ δίφτερον ἐκ τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ ὀρεινὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ.*

Πρῶτον ἀπὸ τὸ Βόλο καὶ τὸ δίφτερον τὸ ἐκαστηρία καὶ τὸ ὀρεινὸ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *πρῶτον ἔφερε ὁ Εἰσαγγελεὺς (Κωνσταντίνος) τὸ 1930 ἐπὶ τὸν περὶ πον.*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *ἐπὶ τὸν 1930. ἐπὶ τὸν 1930. ἐπὶ τὸν 1930. ἐπὶ τὸν 1930.*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχυῶν (δεματιῶν) *ἔτος 1955*
5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ *ἔτος 1955*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκεύαζει) τὸ
παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Ο... Μετσοχίαννης (Κοριαμ-
πυλας Γωάννης) αὐτὸς ἦτανε μάστορας ταῦτα. Ἔδειανε 8 μῶς
καὶ ὁ Θανάσης Κονταξῆς, τὸν δοκιμαίει μετὰ τὸ μουντουέρι
του (ὑφαιγὴ ἐργεῖα).

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον, εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα: *Τὸ παλαιὸν ἦταν αὐτὸ μὲν τὴν διαφορὰν ὅτι
 εἶχε καὶ ἐνὶ τέτοιον εἶναι καὶ τὸ σημείον διὰ δούρειον.*

- 3) Ἰχθυογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

ἦ'χαμε. ὡ. ἴδιο. ἐνι. διὰ. ὅλα. τὰ. χωράφια. ὡ.
ξύλινο. ἀλέτρι.

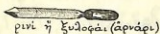
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ἦ. ἰαν. χαμψή,
ἐνα. θυγὴ. σπ. ἐπαθ. ἡ. καὶ. ὡ.

- 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; καὶ. αὐτὸ. ξύλο
καὶ. σιὸ. σιδερένιο. ἀπὸ. σιδήρου.

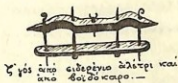

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.).....

ἦ'χαμε. δια. τὰ. ξύλινα. ἀλέτρια, στεγν. ἐμπερ. καὶ. φαρδύ,
ξύλοφάϊ. ἢ. ἀρνάρι, ὠριόνι. καὶ. ἀρίδα.....

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ, ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *ἔχρησιμοποιοῦντο καὶ χροεῖ μοῦσι σὺν καὶ*
βόδια, γαῖδούρια, μουλάρια καὶ ἄλογα.
β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; *ἂν ὄργωμα βάταμε δύο βόδια ἢ δύο γαῖδάρια*
καὶ ἓνα ἄλογο ἢ ἓνα μουλάρι
9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
βάταμε γυγὸ καὶ βάταμε διὲ γίνεται χωρὶς γυγὸ

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

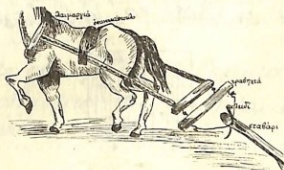
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν). *ὀνομάζεται γυγὸ ἢ κουλλούρι*

τὸ βλάχνα με ἀπὸ ξύλο καὶ ἐδένεται με
βχοινί. τὸ βχοινί αὐτὸ λέγεται γουριά.

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *ἀπὸ τοῦ 1920 καί μετὰ*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *ἀπὸ τὴν*
λαμαριά, τὸ λραβηλὸ, τὸ σαμαράκι καὶ τὸν γυγὸ

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον). 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα. 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Οἱ γεωργοὶ ἢ οἱ ἐργαταί, καὶ οἱ γυναῖκες ἢ οἱ ὑπηρετῆς (ψυχοκίαι). Πολλὰ φορὲς διὰ τὴν μετὰ τῶν θρόνιστων ὀφείλαν οἱ ψυχοκίαι (ἐργάτες) μὴ τὸ δούλεον καὶ τὰ τῶν τῶν καὶ εὐχρηστέον διὰ χρεμάτων*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Πρὸς βάλαμε ἐν λαίμαρξιν βάλαμε τὸ σιδηροῦν καὶ ἄλλα ἐν τραβικίᾳ καὶ ἐν φορῶ. ἄλλα δὲ ποῶ τὸ ἀνέρι μὲν τὸν γάτο.*

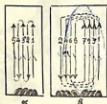
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). *Μὲ σχοινί, ποὺ εἶναι δεμένον εἰς τὰ κεφάλια τῶν βοδιῶν καὶ εἰς τὰ πόδια μὲ σχοινί ποὺ εἶναι δεμένον ἀπὸ τῆς καὶ στράδα.*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Μὲ τὸ δίδελο. γίνεται κατ'εὐθείαν γραμμὴν καὶ μετὰ τὸ μισοῦτερο περιφερειακῶς.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

...δοῦναι... ἐν χροῶν καὶ τὰ δύο ὀργῶνται...

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίδας, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); γίνεται καὶ γίνεται ἀεὶ μετὰ σπορίδας.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μετὰ αὐλακίαν ; ἔχωρίζετο μετὰ σποριάς μετὰ αὐλακίαν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; εἰς τὰ ὀργῶντα πον. δὲν πηλαί. καὶ τὸ ἀλῆτρον. καὶ μὴ μωσοῦνται ξυράδι (εὐκαπνιστὸ εἶδος) τὸ χέδιον.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. καθεύειν αἱ αὐλακίαι εἰς τὸ σιλόρι καὶ εἰς τὸν ἀραθόσιον καὶ μετὰ τὸν αὐλὸν καὶ σπέρνεται ὅλα τὰ ψυχὰν καὶ τὸ ἴδιον καὶ σήμερον γίνεται.

.....

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Τὸ πρῶτο ὄργανον πῆκεν τὸν Φεβδαρὸν καὶ τὸ δεύτερον
ὄργανον, τὸ δεύτερον δὲ πῆκεν τὸν Φεβδαρὸν καὶ τὸ τρίτον τὸν Φεβδαρὸν
καὶ τὸ τρίτον τὸ δεύτερον τὸν Φεβδαρὸν.....

"Eni Gra' elo v'ouqume.

5) Ποια εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν. επί για τα
π.χ. το δισάκι εις αυτό περιέχεται ο σπόρος και έξ αυτού λαμβανόμενῃ

[illegible]

— 9 —

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

1. Ήν άρει... 2. Κασμάς... λέλο πασμα σιδάλαμε
στο χώμα ων είχε πολλά χαλίμια, γιατί έμωσαν
έμωπα με τή μύτη, με τόν ζονάρι, σιδάλαμε τό μαρμό

χίερα. μέ τό
πασμά θράγορε
καί τό βορβιά.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί; οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

καὶ πῶς, καὶ οὐκ ἔστιν ὁμοίως, καὶ ἀπεργάζονται ποικίλως
 ἡ γυναιμία τοῦ ^{γενομένου} σώματος σου, ὁ γέροντας πλείους ὡς
 καὶ ἡ νεότης πλείους καὶ ἡ λήθη σου σβησθήσεται

- 7) Ποια χωράφια έκλλιεργούντο (ή καλλιεργούνται) διά τήν σποράν όσπρίων. Πώς έγινετο, ή σπορά καί ή καλλιέργεια έκάστου είδους. Παραδείγματα. Επειρά της Σάμης, κοντά σ' ον Βυθ

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σπινόν, τριφύλλι κ.ἄ.

ζῶων π.χ. ρόβη, σάνον, τριφυλλι κ.ά.
 Ξαλλιεργούσαμε τὴν μετὰ χρόνῳ διεκδριαμὴ καὶ τὴν
 ἄλλοι δανού γι' ἰδ' ἡσ. Εὐφρα καλλιεργούσε καὶ
 τριφυλλι. στα. ποτισιμὰ. κτλ. ματα

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
λων; ἐσπέρνοντο, ἡ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές),
καὶ ἄλλως. Τώρα κελνεῖται μετὰ τὴν καλοχρ.

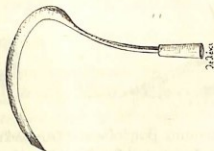
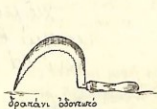
Φυτεύουμε παλότες σε αυλάκια. Τα αυλάκια σχηματίζονται με
το δεύτερο άλγιστρο ή όταν έχουμε μισό, κτάρια με την άβρα.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .. μέ. λό. δρεπάνι ..

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) ..

Ἐθερίζοντο μετὰ τοῦ
1923 στρίπον με δρεπάνια
καὶ ὕστερα με κόσσες
δωοῖς ἔφεραν αἱ πρόσφυ-
γες (ἐκ Μ. Ἀσίας)

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) ..
τοῦ δρεπανιοῦ.. ἦτο ὀδοντωτή. (μέ. λό. σχῆμα) ..

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ..
Ζύβινη. (μέ. λό. σχῆμα) .. Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς
ἦτο. λέγ. ἔχε. ὀσφραδίου.

5) Ποιος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεία; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Οἱ θειστροφοί, οἱ γυνεῖοι (ἐπιστοὶ ἀπομάχοντες).*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Οἱ φαιές, (τὰ κονιὰ). Ἐβλάψαμε ὅταν ἦταν ξερὰ) καὶ ἐκείνους φαρμάκοντα. Ἐκμερα θμω δὲν βλεπόντες ἐλῶια πράγματα.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτηρὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Τὰ θερίζαμε παλιότερα φυλάγια νὰ βόσκουν τὰ ρυάκια ἐν πεπαρουνί, ἡμερὰ θμω ἐκείνους κατελάτρεν νὰ ἐκποιεσθῶμεν ὑπερὸν τὰ φῶς.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ ποῶς λέγονται).

Ἐκείνους σταχὰ καὶ κῆνοι ποὺ ἐκείνους παρὰ τοῖς

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἐξέλεγον χερόβολα.*

Ἐκμερὰ οἱ θεριστὰς λωοῦσθαι καὶ ἐκ χεριές χωρὶς νὰ λυθῶνται καὶ ἔτσι θεριστὰς ἀκολουθοῦν πῶς οὐκ ἐκείνους καὶ ἐκ χεριές καὶ ἐκ δένε δρεκαίετα ἔτσι θεριστὰς ἔχει δένε χερόβολα.

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρός) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Πολλὰ πιάσματα μαζὶ (χεριές) μὲ ἐκ κεφαλῆς πρὸς τὴν ἴδιαν κατεύθυνσιν. Βιασμάς ἐκ δένε γιὰ νὰ βόσκουν πῶς ἐκ πράγματα. Ἐκ δένε ἔχει πολλὰ βόσκιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκυαλίες. *Δερματία... Γωανίτις... Αγκυαλίες* -

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὴν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *Θερίζουν ἀνδρες*
καὶ γυναῖκες μαζί. Πρὸ τοῦ 1920 ἔρχοντο ξενοὶ
στρωταί, οἱ λεγόμενοι καὶ ἔφεναν ὅλην τὴν περίοδον
τοῦ θεροῦ.

2) Πώς ἡμείνοντο οὗτοι μὲ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ἐκκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *Βάσιλιναν. ἡμερο-*
μισθίου καὶ τὸ ἀκίνητό ἦταν δωδεκάμηνον
τοῦ δόσι καὶ φαττό. Ὅταν ὅμως ἐξώμεναν
τὸ χωράφι καὶ ἀνδραγαθὴν δὲν τοῦ καίσαμε.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;
Δεν ἔφεναν στὰ χεῖρια τοῦ. Ἰσοσταλὲς,...
φορεῖσαν ὅμως σὺν μεθι τοῦ. Τσουλάρια
γὰρ κιν. τοῦ πᾶν. ἢ μεθι τοῦ.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἐνας θεριστὴς ἔδενε τὰ δεμάτια καὶ γιὰ τὸ δέσιμον
 χρυσιμοποίησε τὰ μυταλίερα καὶ χλωρὰ ἐλάχεια
 ἢ παλαμικὰ ἀνὸ σίκαλην. Ἐπειρὰ χρυσιμοποίη-
 σις ἐπὶ φρίδες αὐτὸς τίς μυρτιά, αὐτὸς ἐπὶ
 βρωχίς, βέρχης, ἐπὶ μυρτιάς. Καὶ οἱ αὐτοὶ
 γεραγονοὶ οἱ φροῖδες ἐπὶ βάρχει ἐπὶ νερό
 γιὰ νὰ μὴν ἐπὶ τὴν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Ἐοικετο γὰρ τὸ δέσιμον εἰς μὴνὸν σπάρτα, αὐτὸς ἐπὶ
 ἢ κατὰ οὐρανὸν μὲν τὰ ἐλάχεια πρὸς τὰ μέσα εἰς
 τὸν αὐτὸν γιὰ νὰ μὴν τὰ ἐλάχεια τὰ μὴν αὐτὸν
 ἐβόδιαν.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Ἡ καλλιέργεια
ἔρχεται μετὰ τὴν κατοχήν... καὶ τὸ ἐνέλεμα μὲν
βέβαιον αὐταῖς...*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν, ἢ
φωτογραφίαν... *κέ... α.β.γ.δ... καὶ... με... το...
α.β.γ.δ.ε.ζ.η.θ... Μὲ τὸ χεῖρι τοῦ ὀρθώνοντος
βραχίονος καὶ τὴν παλάμη. Ἀξίνα. μὲ ἔχοντα,
μὲ αὐτὴν πιάνοντα καὶ τὴν ἀμφοτέρωθεν τῆς
πέρας καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος εἰς διενέκτην.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐπισημίζετε παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἢ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... *Τὸ σανὸν τοῦ
ἐβερναν τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν ἔνοσσαν μὲ τὸ δρέπανον
τὴν ἀνοιξὶν εἰς ἐδάφη πουρλόνδια. Τὸν ἀνέμωναν ἐπάνω σὺν
χῶμα καὶ εἰς τὴν ἐξοχὴν τοῦ αἵματος μὲ τὴν ἀνέμωναν
καὶ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀλλοτρίας. Τὸν ἐβερναν ἀναμεινόμενον
καὶ μὲ τὴν αὐτὴν μελαφόρετο εἰς κατῶν. Φοιτῶντες μάλιστα
ἀγριὰδες εἰς τοὺς λόγους καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρετος.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). ... *Μὲ τὸ δρέπανον, τὴν ἀνοιξὶν τὸ κατὰ
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)...*

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Παλιότερα δὲν τὸ ἔβλεπαν. Σήμερα ὁ μὲν
τὰ δένομε. Τὸ φτιάχνουμε μωσάλλες (δεμάτια). ἔχομε μιὰ κασὶνα
ξύλινη, μωσαλιστιὰς τὸ λέμε, ἀντικρινὴ ἀπὸ τὰ δύο μέτρα καὶ
βαφομε μέσα. Δύο σέματα καὶ λωοθελομε λίγο. Πῶς χρὴ
καί πατάμε μέχρι πού νὰ γεμίσῃ. καὶ νὰ μὴν παίρνῃ ἄλλο.
καὶ τὸ δένομε μὲ τὰ δύο σέματα. Φτιάχνουμε μωσάλλες.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο
πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. *Τὰ δεμα-*
τια μεταφέροντο με τὰ ἄρνα, τὰ μωλάρια καὶ με τὰ γαϊδάρια
οἱ ἄρνια καὶ ἄρνα ἦσαν κοντὰ τὰ λῶνα καὶ τὰ γναῖα

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
δεμάτια. Εἰς τινες τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;

Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; λέγεται
πάμε οἱ ἄλωνι τὰ δεμάτια καὶ τὰ πατάμε γύρο-γύρο στρογγυ-
πὰ μὲ τὰ σάχνα πρὸς τὰ μέσα διὰ τὰ μὴν τὰ τρώνε τὰ γῶνα
καὶ τὰ πουπιά καὶ ὁ πωρὸς εἶχανε ἓνα μωδί. Δύο καὶ εἰκοσι
καὶ ἄλλο ποσὸν αἱ εἶχανε κι ἄλλα δεμάτια.

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἀλωνι-
σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι;

Χωρίζετο αὐτὸς αἱ εἰσάγοντο τὸ ἄλωνι...

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
ποῖαν θέσιν;

Ἐξω αὐτοῦ. τὸ χωριὸ καὶ τὸ μέσα
πού τὰ τὸ πῶνι ὁ ἀέρας. Δύο καὶ ἑνὶ καὶ
ἑνὶ καὶ ἑνὶ καὶ ἑνὶ καὶ ἑνὶ καὶ ἑνὶ καὶ ἑνὶ
ποσὸν αὐτοῦ αὐτὸς τὸν ἑλκισ.

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτο^ῦ ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
*Ξυεῖνος πού ἔχει σιρὰ βαλμένη στο στυλοῦ ἕνα δερμάτι, σημα-
 δι, οὐ ἔχει σιρὰ δι' ἀνθρώπου. ἢ τοῦτο δὲ τίς τὴν λέγει καὶ τὴν δὲ
 χυὰ πρὸς τοῦ στυλοῦ καὶ μαυρίδι αὐτοῦ αὐτοῦ, μετὰ γραμμεῖα
 (ἕνα μεγάλο βῆμα) δίδει κοιλὰ ἕνα στυλοῦ δὲν πρὸς αὐτὸν
 τὰ χυὰ τὸν δὲ μέγιστον.*

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερόμενων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεὺς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
 νιστοῦ ἑλκυστὸς στυλός, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
 στρόλουργος, δονκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἐνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἀκροῦ τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*ὡς ἐν τῷ ἀνωτέρω σχεδιαγράμμῳ
 μετὰ τὴν μόνην διαφορὰν, τὸ σχοινὶ τὴν λήγει
 στὸ κάτω μέρος τοῦ στυλοῦ. γὰρ καὶ μετὰ
 ζεῖται (βλ. αἰ. ν. ε.). ὁ στυλοῦ.....*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλώνιστοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
 λαιμὸν ἑκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

AKAΔHMIA AΘHNΩN

A detailed illustration of a wooden cart or sled. It features a large, ornate wheel with a central hub and spokes, and a long, straight handle or pole extending from the wheel. The cart is shown in profile, facing right. The word "KAZHMA" is written in large, stylized letters across the middle of the illustration. Below the handle, the word "KAZHMA" is written again in a smaller, more decorative font. The background is a light, textured surface.

..... εδ. και ασευχητη φεας βελχευμο -
ωσι ηγο.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἐρεῦ, ἐδῶ τὰ βγαφομε γεορομεριάτια
δὲν ζῶαρήνωμε. διὰ τὴν ἄρμυ ἡρεέρα.
διὰ τὸ κριδαὶ καὶ κὶ βρώμε ἀρχίτομε τὸ
ἀλῶνομα πρῶι-πρῶι ρεὶ κὶ βροσιὰ ἐνῶ διὰ τ
τὸ σιτὰρι ὠτρεμένομα νὰ χλωώσι τὸ ἥλιος δια
νὰ δὲ χλωόμε τὸ χλωόνισμα.

- 12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Ἐρεῦ, ἔχαμε δουριανία με βρεῖα
τοῖα λια καὶ με ἴσσερα. Οὐρεῖμαι εἶχε
φραζεῖ. ἔνα μαρὶ με ἰεσσέρα τοῖα λια
ὁ γέρο-Παλαβὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

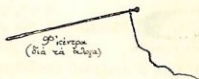
ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; ... Ναί, μετὰ τὸ δουριανί. σπρωχόμε
τὰ χερσὶν βοῶν πρὸς τὰ μέδα.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). Παλὰ

βοῦδια ἔχαμε. τὴν φικέντρα πρὸς τὴν εἶχε ἔνα καρφεῖ.
Γιὰ τ' ἄλωνα ἔχαμε τὴν βίτσα, ἔνα ξύλο χατρεῖ σὰν μαρτύ-
ρα καὶ ἐπὶ αὐτῇ δεμένο ἔνα λουρί ἀπὸ δέρμα κατέρχασκε
νὰ πού τὸ μισὸ πρὸς τὸ μίσην τοῦ ξύλου ἦταν διπλὸ
στριμμένο.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *Αγαλῶσα με. ἡ χωροβοῶσα μωαίτανε. καὶ ἀνάλοσα ζῶα. Βάσαμε μέχρι πέντε μουλῶρια ἢ ἄλοσα.*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (Ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) *τὸν λέχα μεε σωρό.*

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπᾶνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδία ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

ἔχαμε τοὺς ἀλωνιστοὺς ποὺ θέσανε τὰ ζῶα τοὺς τὸ δουριάνι τοὺς καὶ τὴν ἔτσα τοὺς. ἔδωκα τοὺς σ' ἀλῶν ῥέε χρι τὰ σωρωθῇ τὸ ἀμνημένο πλάει. τοὺς τοῖς με καὶ τοὺς ποῖς με καλὰ. κουε ἄχον το οἱ ἀνδρῶν οἱ. ευχηρῇ σὺν πειρᾷ.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). *ἔχαμε ἓνα ξύλο καὶ τὸ κάναμε σκουμιολό. ὅταν ἔχαμε λίγα ἔσοδει.*

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

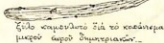
ἦταν ἓνα μέτρο. μακρὴ, κοντὰ σὰν φαιγγάρα καὶ ἴδιο, ὁμοιῶστε ξύλο, χρωρὸ ὅπως τὰ νὰ εἶναι βαρὺ — 23 —

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)... *ΜΕ.Α. 6.10. αὐλῶν!*

*μετ' ἰδὸν ξύλο. οἱ χειροῦς μένοι. χροὶς μοῦσαι
σαν μετὰ το ξύλο. ἦ δονχιά αὐλῶν ηγόσαν
οἶαν εἴχαμε μεμνη παρανοσῆ. σέωσι σπείν,*

κοπάνος στράγγις

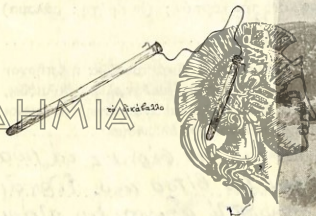

ξύλο κοπανιῶν διὰ τὸ κοπάνερα
μετὰ ἑαυτοῦ δημητριακῶν...

*τὶς θαυέ,
τὰ ρεβύδια,
τὰ μουριά.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τὸ ἀκρόατο

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; *Ἀπό το μετὰ τοῦ οἰκογενείας*

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχυος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) ;

καὶ ὁ κανάμε αὐτὸ γιὰ νὰ κερδίσαμε τὸν καρπὸ καὶ ἀφ' οὗ τοὺς κωάνια χαμε ζωὴ πικρὰ χαμε μετ' ὁ ζῶλινο φλιάρι καὶ μετὰ περνόσαμε τὸν καρπὸ δι' ὁ δρεϊκὸν νι. τὰ σταχὰ πολ' ἔμεναν. διὰ δρεϊκὸν. τὰ ξαγαζαυμιωσ' χαμε. καὶ ξαγαδοκωνίσαμε. Αὐτὰ ποὺ ἔμεναν ἦσαν τὰ κότσα λα καὶ τὰ ῥίχνα μετ' εἰς κόττες

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Εἰ ἔχοντο ἐλεασηνδόνσαμε, διὰ κωάνισμα
χαχανιάζει δὲ μοορεῖς τὰ βράδια ἄχνα.

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ;

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα ; (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο ; (εἰς Κρήτην :

θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι), καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Οἱ ἀλωναὶ ἀπὸ τῆς ὁδὸς πρῶτα μετ' ὁ διυρίδι, πτω ἕνας ἐπρωχε τὸν καρπὸ μετ' ὁ ζῶλινο φλιάρι καὶ ὁ ἄλλος πτω μετ' ὁ σαρωματίνωρῶνα αἰασημένη αὐτὸ φρῆμο ἢ αὐτὸ καὶ σαφάνα, ἐσάρωε τὸν καρπὸν ποὺ δὲν ἔπανε τὸ φλιάρι. ὁ σῶρὸς εἶχε ὅχῃ μασιραχελὰ καὶ χινάλακ. ἐπὶ νωστὸν σιυχερὰ, ἂν ἦσαν μετὰ τοῦ σῶρος, ὁ σιυχερὸς χανόζαν.

Ὁ σχηματιζόμενος σῶρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Τρίν. ἀρχίσκ. ... ὅ. λίχνησμα ... κἀναρεε τὸ σκευὸ
τοῦ σπαιροῦ. καὶ ἀρχινύσαμε τὸ λίχνησμα.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Μέ ὅ. διμυριάνι. (ὡς ὅ. εὐκαριχάμανον)
ἢ μέ ῥετλ. τσετάλια.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες, ὅλη σὶ σπασθένια καὶ...
τὰ μμυρὰ παιδίδ.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνησμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλῶ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λέγεται κόντσαλα καὶ ὅ. σκουμωάμε
μέ ὅ. μωαστιούνη καὶ ὕδρερα τὰ δριμονίχαρε

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλῶ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

..... ἔδω δὲν σὺν ηδὲ γέτο

.....

.....

.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Τὰ κότσαλα τὰ σιμωνίσαμε σιχά-σιχά καλὰ τὸ λίχνημα
 μὲ μιά σαρωμαλῖνα καὶ δριμονίσαμε τὸν κορφὸ καὶ
 μετὰ τὸν θιαρίσαμε διὰ νὰ φύγουν τὰ λεωτὰ ἄχυρα καὶ οἱ σιμονε
 αἴσιερα. ὡς σιμωνίσαμε τὸν κορφὸ μὲ τὸ μασιμινθ

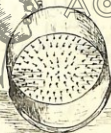
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

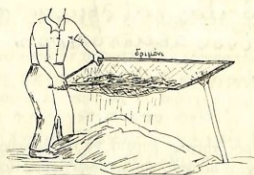
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον καλὸν δριμονίαν

κότσοι ἢ ἀριλόγοι

δριμόνι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρά καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Τὸ κοσμινισμένον σιτάρι εἶναι εὐαίρετο για
τὸ μύζο.....

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀπασμός
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ, ἡ δὲ κοσμινιστὴ ἐργασία

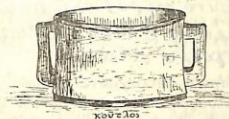
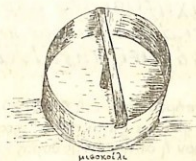
ἐκτελεσθῆναι καὶ μετὰ τοῦ σιταροῦ ἐπὶ τῶν
κουρουνι. Μὴττομε τὸ σιτάρι σὺν σωρὸν εἶναι ὅπως
χοῦρτες. μὴ μὲν τὸ σιταροῦ σιτάρι τὸ σιτάρι
ἡ δὲ (σιταροῦ) σιταροῦ εἶναι
ὁ σωρὸς

- 8) Ἄλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην. Παιδεύομε τὸ σιταροῦ κανομε
τὸν σωρὸν μας καὶ λέμε « φέτος λίσσα
καὶ τοῦ χρόνου περισσότερο » καὶ χερμίζομε
τὸ σιταροῦ.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ὀλῶνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ὀλῶνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο
ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

..... Δὲν εἶχαμε ἐδῶ δεξαμενὰς

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

..... περὶ αὐτὰ δὲ θύγαμεν ὅτι ἀλωνιάτικο
καὶ δίναμε 25-30 ὀκάδες στὸν καθε
ἀλωνιάτη. Γιὰ μέτρα εἶχαμε ὅτι νόμισμα ὅτι
νόμισμα ἔπαινε 10-11 ὀκάδες σιτάρι.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

..... ἀποθηκεύοντο ἐντὸς τοῦ ἀμφορίου (μασόνι)
ποῦ μέγα εἶχαμε εἶχαμε γιὰ νὰ μὴν ἴσχυον τὸ σιουλίτσι
μὲς εἰς αὐτὰ εἰς αὐτὰ βάθυμε τ' ἀνέμερτα γιὰ νὰ ἀφαιρῶνται καὶ ὅτι
πορὸ μὲτα καὶ τ' ἀχλάδια οἱ γοναῖαι ἀποθηκεύοντο μὲς
τ' αὐτὰ γιὰ νὰ διατηροῦνται φρέσκα καὶ νὰ μὴν σπάζουν ὅπου

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ ὧλλου.
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; *τὸ ἄχυρόν το μελαγχρόνα μερ-
μερὶ λα καρσεία κεί τον ἀχυρῶνα εἰς ἐπὶ ἢ εἰς καλὴν*

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα; . . .

*Ἀπὸ τοῦ σπόρου τοῦ καρποῦ διὰ λειχίσματα καὶ ἀπὸ τοῦ
μωροσιπιδίου μέρους τοῦ σπυροῦ, ὅχι ἀπὸ τοῦ μέρους ποῦ
πηγαίνουν τ' ἄχυρα, διότι πρὸς τὸ μετὰ πηγαίνει τὸ
φινωμένο σιτάρι.*

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ.; . .

ὅχι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; . . .

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1.) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Ἀνάβουμε φωτιὰς τὴν Ἀποκριὰν, τὴν Κυριακὴν τῆς
Κρεοφάχου, τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου καὶ τὴν
Καθαροδευτέραν. Τὴν παλαιὰ ἐποχὴ ἔλεγε ἡ γιορτὰ μετὰ
ἀνάβαν φωτιὰς τὴν παραμονὴν τῆς Παναγίας ἢ τῆς Παναγιστάδης ἢ
Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος; Παναγία.
Τὴν ἀνάβουμε τὸ βράδυ μετὰ τὸ σούρουπο.
ὡτὶ μαζογιές σὺν δρόμοις.*

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....
..φωτιές..

β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος; ...
Τά πααιδιά καί λά κορίτσια..

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος;
Τά πααιδιά καί λά κορίτσια λες γυλιονιού.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Τά πααιδιά καί τά κορίτσια μέ λά σπύρευω. φέρουν
στές αυλές, σιές φράκας καί μαφεύουν ξύλα καί
ρίχνουν ἐπάνω σή φωτιά. Τήν φωτιά ή κοιμωμένη
παι έχει καλαδεμένα τά ξύλα τω, αλλη που τά χυμένα
τα. Θυμάσαι μέά χρόνια που έγράνε τά δεμόκια του
γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν; Μιλένου σή?

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος. Πενταρχού.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

Οί χοροί γίνονται γύρω από κεν φωτιά. τραγουδ-
με πολλά χορευτικά τραγούδια. Οί γάτορες φέρουν
μεγέδες, κρασί, λούπινα, έλιές, σιδέρδα, σωμα και
ότι άλλο πεδχειρο για να κάνουμε κέφι.

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Τά πααιδιά καί λά κορίτσια πηδούν ώ
φωτιά τήν ώρα του χορου.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

.....
.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῇ περιγράφειν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

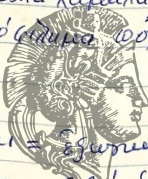
ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

Λεπὶ 15. Περὶ τοῦ ἐρωτικῆς (5)
Περὶ τοῦ τραγῆς.

Τώρα ὁ ἄνθρωπος εἶναι καλὰ πού βασιλεύει ὁ ἥλιος
 πού ροβολᾷν οἱ ὄμορφες ἀπὸ τοῦ πυρνοῦι *
 ἄλλοι πῦρ καὶ ἄλλοι διψᾷ καὶ ἄλλοι παντοῖα γυρεύουν
 καὶ μὲν νερατζομάζου καὶ μὲν γαῖλανοφρεσῶσα
 μὲν δὲ πῦρ μὲν δὲ διψᾷ μὲν δὲ παντοῖα γυρεύει
 εἶχεν τὴν μωδία χαμυλὰ καὶ τὸν μετρησιέτης δὲ
 νὰ μὲν φανῇ τὸ ἔσχατον ὅρθε στο ματσολό λυ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

πυρνοῦι = ἐρωτικῆς ὥς εἶπες
 τὸς πυρναριῶν τὰ δωτὰ μαγεύαμε
 καὶ τὰ δὲναμε στο ἔρωτοιο καὶ
 ὁρίαναν μωσχίς.

2

Εελίς· 25 Αριθ. έρωτ. 22.

Θερμολιμό τραγούδι.

Ἐπειρὶ πιπέρι ἔσπερνα μεε' τοῦ κοριτσιοῦ τὰ χεῖλη
διάσπας καὶ καριοφίλι
καὶ ἀνάργια ἀνάργια λό'επερνα γιὰ νὰ μὴ δασοφυτρώσῃ
καὶ τὴν κόρη βαλαγγῶσῃ
καὶ ἑὺνο δασοφύτρωσε καὶ ἔγινε δεητρί μέγαλο
ποῦ στοὶ νόστρο δέν εἶν' ἄλλο.
Κορίτσια τὸ θερίσανε καὶ καιδιά τὸ κουβαλοῦνε
δυωχιά τους τι τραβοῦνε.
καὶ ἕνας παπὰς τ' ἀγῶνιζε μὲ μιὰ τσίλινη* φοράδα
δὰ σὲ κλέψω φιλενάδα.
καὶ ἡ παπαδιά τὸ πύχναξε μὲ τὰ ἀσπρένο ψκιάρι
κι ὁ δασολὸς ἤθελε νὰ τὴν πάρῃ.

Τσίλινη = λευκή

Λελίσ 15 Αριθμός Έρωτ. (5)
 Δερμολιγέ Ιραχούδι.

Πέντε δέμα, ὅχ ἁμάν πέντε δέμα
 κοπέλιές καὶ ἄλλες λόσες καλόχριές
 πᾶνε νά, ὅχ ἁμάν πᾶνε νά
 θερίσουνε καὶ νά κουβαλήσουνε.

Δίψασε, ὅχ ἁμάν δίψασε
 ἡ ἴγουμένισσα καὶ ἡ καπελανέϊσσα
 πᾶει σὴν βρύση, ὅχ ἁμάν, πᾶει σὴν βρύση
 γιὰ νερὸ, βρύση ὁ λόγος δέλω.

Βρύση τοποῖός, ὅχ ἁμάν βρύση τοποῖός
 δέ θέλωσε καὶ δέν δέ ζασιέρωσε
 παπᾶ, ὅχ ἁμάν, παπᾶς
 μέ θέλωσε καὶ δέν μέ ζασιέρωσε

Λεπὶς 25 Αριθ. ἐρωτ. 22

Δευτερεύουσα Γραφίδα.

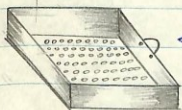
Παπαδοπούλα δέριζέ
σ' ἔρα θα θυ' σι λάρι
ἔρχου - ἔρχου λό δέριζε
ἔρχου - ἔρχου λό ὡάει

Παίρνει λὸν ἔρε σὰν πλάω
καὶ δὲν μωορεὶ γὰ λὸν βράπη
καὶ ἡ μέση τῆς τῆς πόλεως
καὶ λὸ παιδί νὰ μάρη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἑρώτησις 6.

Τὰ κότσαλα τὰ χωρίζουμε ἀπὸ τὸ βιτάρι μὲ τὸ
δριμόνι. Τὸ δριμονισμένον βιτάρι κοσμικίζεται. Τὸ
δριμόνισμα εἶναι ἀνδρική δουλειά. Εἶναι βαριά δουλειά.
τὸ κοσμικισμὸν τὸ κάνουν οἱ γυναῖκες. Ἐκείνος ποὺ
δριμονίζει κάθεται ὀρθὸς καὶ στηλώνει τὸ δριμόνι
μὲ ἓνα δειριδιόνι. ~~αὐτὸ~~ Ἐνὰ τσετάλι τοῦ δειριδιανιστοῦ
τὸ περνάει μέσα στὸ ἀρβάλι τοῦ δριμονιοῦ. Τὸ
δριμονισμένον βιτάρι περνάει ὅλο ἀπὸ τὸ κοσμικισμὸν.
Οἱ γυναῖκες κάθονται κάτω στὸ χῶμα. Ἀνοίχουν
τὰ πόδια τους καὶ ἐνδὸς μέσα παίζουν τὸ κόσμι-
κισμὸν παίζουν καὶ τὴν κρισάρα στὸ κρισάρισμα
τοῦ αλευριοῦ. Μὲ τὸ κοσμικισμὸν πέφτουν κάτω
τὰ χῶματα, οἱ βιόνες καὶ αἱδοὶ μικροὶ ξένοι ἐπὶ-
βοὶ. Αὐτοὶ ξεχωρίζει τὸ φανομένον βιτάρι. Αὐτὸ
πέφτει κάτω. Μέσα στὸ κόσμινο μένει τὸ καλὸ βιτάρι.
Αὐτὸ εἶναι ἔτοιμο γιὰ τὸ μύλο.

δριμόνι

← ἀρβάλι

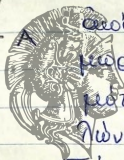
Ὁ πυθμένος τοῦ κόσμι-
νου πλεχμένος μὲ σύρμα.

Σελίς 5

Έρωτομα Η.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

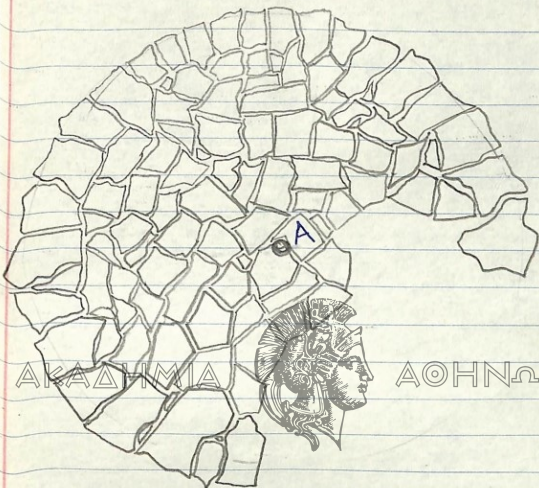
, ενί.

Τό ἐνί μᾶς λό
 ἔρκεῖνανανοί χύελο
 (σιδερνερσοί). ἤταν
 αὐοὸ σῆδρο καὶ εὐό
 κῶροσυνὸ μέρος σὺ
 μᾶζιν (A-B) τὸ ἄτσα
 ἤωναμε εὐό χύελο.
 Τό παρὰξυνε καὶ
 τὸ ἔβαφε, ἄτσάλι.

Ἑλὶς 19.

7

- βωύτημα ?

Πετράλωνο.

Ἰεεῖ πούδεν γεπαῖσιν οἱ πέτρινες
πλάτες, γιά κενά, εἶχναμε χῶμα καί
μάλλιατε χορτάρι. Στό μέσον βάσαμε
τὸν βωύτημα (A).

Λεπίς. 17.

8

- Βαύτερα 3.

μωαλιασμεό.

βλασμένο αὐτὸ σανίδες ἢ ἓνα
παλιό μωαλίδο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

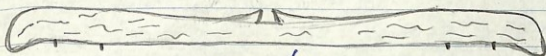

ΑΘΗΝΩΝ

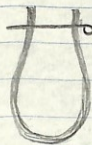
Ξελίς 6.

9

- ξένωμα 9

• ζυγός

μπιγέλι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

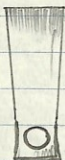
ζεύλα

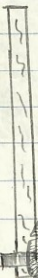
ΔΟΗΝΩΝ
800 J1 (ερωτ. 11)

Ξελὺς II

-ξενώματα γ

ξυνάρι ἄνευ σιγλιώματος

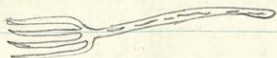
ξυνάρι μετὰ σιγλιώματος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

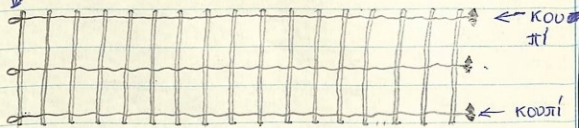

Ἑλὶς 22.
Ἑρώτησις 12.

Δευριάνι,
 Φτιασμένο αὐτὸ μιά κλάρα μονεῖας ἢ
 κουτσουπιᾶς ἢ κωμορεβυθεῖας ποὺ ἔχει λέσσε-
 ρα τσετάλια. Εἶχαμε δευριάνια καὶ μέτρητο
 τσετάλια. Ἐπρεπε νὰ ξέρης γιὰ νὰ τὸ φτιά-
 ξης. Τὸ βάταμε πρῶτο ἐπὶ φωτιά γιὰ νὰ
 λουρώσῃ, ὕστερα τοῦ βάταμε μέσα ἐπὶ
 ἐνδιάμεσα πέτρες γιὰ νὰ ἀνοίξῃ. καὶ τὸ
 δένουμε μὲ σύρμα ἢ μὲ σχοινιά.
 Ἐμενε πολλές ἡμέρες δεμένο. Τὸ μαφα-
 λώσαμε ἐπὶ φωτιά γιὰ τραβήξῃ ὅλα
 τὰ σουμιά, ὅπως ἦσαν δεμένο, γιὰ
 νὰ μὴν χαλάῃ. Γιὰ νὰ γίνῃ τέλειο
 ἤθελε πολὺ δούλεμα μὲ τὸ ξυλοφάϊ.
 Ὁ γερο-παλαβὸς τὰ κατὰφερνε καλά,

↓ δηλιά.

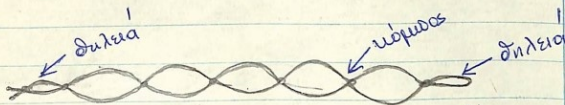

χαράρι ἀνοιχμένο.

Τὸ χαράρι τὸ φιλάνουμε μὲ τέμωλες, ραβδιά
 ἓνα μέτρο ὕψος καὶ ἀνόμε. Τὶς τέμωλες τὶς
 βάζουμε σὴν σειρά (παράλληλα) καὶ τὶς δένου-
 με μία-μία μὲ τρεῖ σπάχχους. Βάζουμε καμ-
 μία εἰκοσαριά τέμωλες. Ὅταν δέσουμε τὴν χει-
 ῶμε τὸ χαράρι ἄχυρο, τὸ σπινώνουμε ὀρθίον καὶ
 κερνούσαμε τὰ κουπιά μέσα στὶς δηλιές. Γινότανε
 δηλαδή ἓνα βαρέν χωρὶς μπαζοῦς. Ἐπεὶ μέσα
 ρίχναμε ἄχυρο μὲ τὰ δεκρίφνια καὶ ἓνας τὸ πα-
 τανε. Ἐξωαερε πολὺ ἄχυρο μέσα τὸ κάθε χαράρι.
 Ὅταν τὸ χερμαίουμε τὸ δένουμε ἀπὸ πάνω καὶ
 ἀπὸ κάτω μὲ σπάχχο ἀφοῦ πρῶτο βάζουμε
 σταυρωτὰ καλαμιές ἢ ἄλλα χορτάρια γιὰ
 νὰ μὴν φεύγῃ τὸ ἄχυρο. Στὰ μολάρια
 καὶ στ' ἄλογα φορτώνουμε δύο χαράρια.
 Τὸ ἀδειασμα ἦτανε εὐκόλο. Ἀμα ἔβγαζες
 τὰ κουπιά ἀπὸ τὶς δηλιές ἀδειαζε μόνο του.

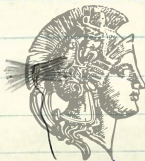
Θελὶς 20.

- Θούλευα 11 β.

Παιεμαριές γιά πέντε (5) ἄλογα
ἢ γιά πέντε μουλάρια, Στίς δύο
ἄερες εἶναι οἱ θηλείες γιά νά μωαῖνι
μέσα τὸ κουπί πού ἐνώνει τ' ἄλογα
μέ τὸ σχοινί πού εἶναι δεμένον ἐντὸς
ἐντὸς τοῦ γυαλίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

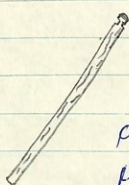

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ΚΟΥΠΙ.

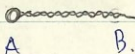
Φτιαγμένο ἀπὸ καλάμιες σιταριοῦ πού
εἶναι δεμένον μέ τὸ σχοινί πού ξεινᾷει
αὐτὸ τὸ γυαλί.

ἑρώτησις 14.

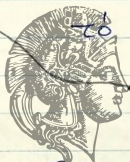

← ὑποδοχή γιὰ τὸ δέσιμο
τοῦ λουριού.

ράβδος βίτσας.
μῆκους (1) μέτρον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τὸ λουρί

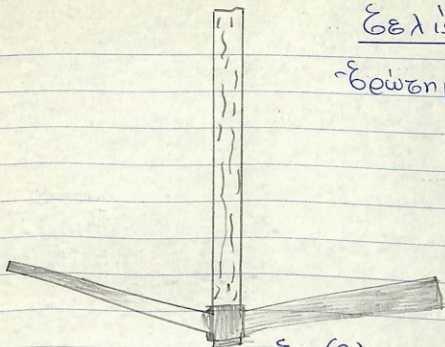
αὐτὸ κατεσκευασμένον
ἐκ δέσμης μῆκους

(1,5) μέτρων περίπου.

Εὐλὸ διάστημα (AB) ἥτο
διπλὸ καὶ στρογγυλόν.

Σελίς 5.

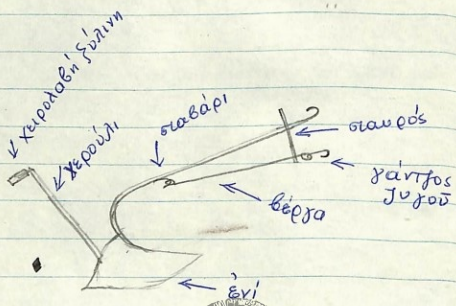
Ἐρώτημα 7.

Ἐχ. (2)

Τὸ στεγὸ γεωμετρικὸν
 εἶχε δύο πύψεις. Ἀπὸ τὸ πλα-
 τὺ μέρος ἐπελέγετο καὶ ἀπὸ τὸ
 στεγὸ μέρος ἀνοίγετο τρύπες.

ἔκδοσις 3. ἑκδόμας 1

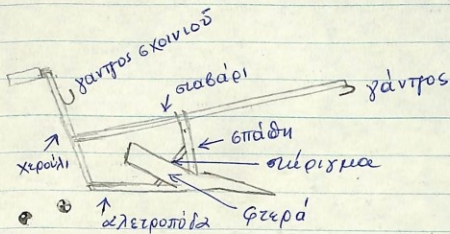

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

17
 Εξ λ'ς. 3. Ξωύλας 1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ